

na prst, a kri je kaj kmalu pordečila belino. Nakar me prešine misel na povoj! Matic se je med strokovno oskrbo rane pohvalil, kako je nekoč rešil Krajnca, in komentiral, da si zunaj ni mislil, da bom na ta način krvavela. Rokavici smo odrezali prst, jo dali čez prvi sloj povoja, nato pa kar čez rokavico vse skupaj povili v sveženj. Pot ven je bila vroče utripajoče boleča, čeprav sta me fanta odrešila prasice. Zunaj se je kalvariji pridružil še mraz, a vseeno smo srečno prispeli do avta in urgence. Prvo vprašanje v sprejemni pisarni je bilo: »Uuu, jame, a na teritoriju M. Z.?« Zgrožena sem jim povedala, da je Pokljuka pač Matičarski teritorij in šele doma dojela pomoto ... Medicinska sestra me je okrcala, da nikoli ne smem rane tako

zalepiti s selotejmom - najprej jo je treba očistiti, nato pa zaviti v čist robec. Besede o neobičajnih okoliščinah dogodka so izzvenele v prazno ... Po še eni kritiki količine ibuprofena, primerne polprofesionalcem, in treh šivih sem lahko šla domov.

Šivi so me zapustili čez 14 dni, mravljinčenje čez dva meseca, mraz pa še danes ni prijeten.

Medtem se je rodila legenda o luži krvi, ki je prevzela dušo in karakter prvotne lastnice, se združila z jamsko plesnijo in se razvila v superinteligentni in večno peemesirajoči združ, ki bo na

Sendvič s papriko. Foto: Matic Di Batista

veke vekov plašil nedolžne obiskovalce Trubarja. Kaj pa, če je vse res?? |

Jure Bevc

BLIŽNJE SREČANJE S PADAJOČIM KAMNOM V PRAŠNEM DOLU

V zadnjem vikendu junija 2019 je precejšnja ekipa delala na Planini Poljana. V nedeljo, 30., smo se Cyril, Blaž in jaz odpravili raziskat vzhodni krak jame, ki je tistega dne bila zapečaten kot Prašni dol v nasprotju z vsemi konvencijami poimenovanja jam na Poljani (ali tistimi od IZRK, ampak pustimo to). Po tem, ko smo izmerili vse, kar se je v danih časovnih okvirjih v tistih delih izmeriti dalo, smo se odpravili proti izhodu.

Jama se je razvila v prostoru med dvema skladoma apnenca, ki se v dinarski smeri spuščata pod naklonom 35°. Edini štrik je na 22 metrov globokem vhodnem breznu in ima eno vmesno pritrdišče na prehodu v dvorano, ki se odpre pod prej omenjenim breznom.

Iz jame je šel najprej Cyril, nato pa Blaž. Za pomoč sem Blažu držal štrik, kar je pomenilo, da sem bil direktno pod pritrdiščem. Blaž se je že skoraj prepel na naslednji raztežaj in tudi sam sem se začel vpenjati ...

Naslednji trije odstavki so zapisani, kot se dogodkov spomnim, ne nujno, kakor so se zgodili. Pretresi možganov pretresejo tudi spomine.

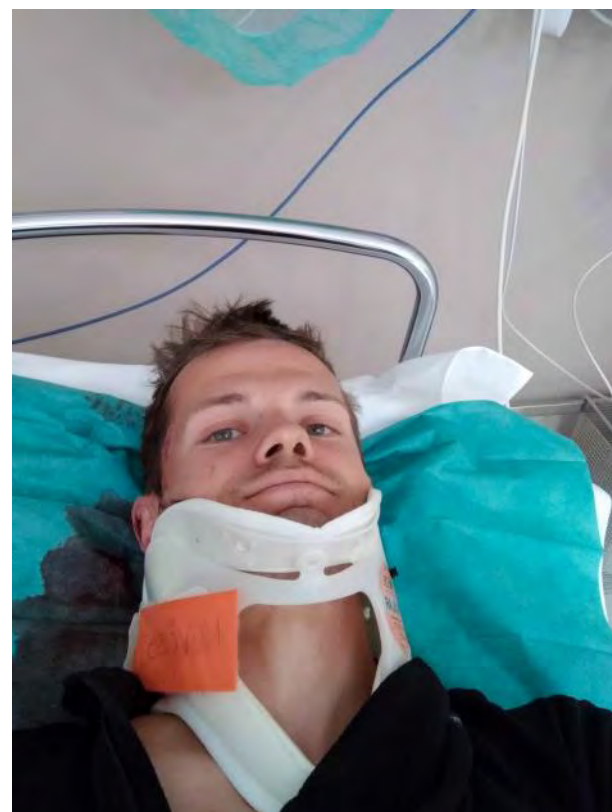
Ko sem se zavedel, sem se zavedel tudi tega, da je nekaj hudo narobe, a sprva nisem mogel ugotoviti, kaj. Plazil sem se naokrog po vseh štirih in zvonjenje v glavi je bilo navzdržno. Šele, ko sem

odprl usta in je na tla zletela lužica krvi, sem vedel, da me je nekaj poškodovalo. Vmes sem že zaznal Blaževe klice, izpel sem ročno prižemo z vrvi in se skrivil v bližnjo luknjo, kjer sem snel čelado z glave. Ko sem zatipal od krvi popolnoma premočeno podkapo, sem si zamislil nekaj sočnih besed in začel kričati za prvo pomoč.

Blaž je bil kmalu pri meni, Cyril pa je šel ven po komplet prve pomoči, ki sem ga pustil v nahrbtniku. Vmes sem izgubil živce in začel kričati, naj že pohiti (oprosti, Cyril). Na srečo sem nedolgo nazaj opravil tečaj prve pomoči v sklopu izpita za USJD, tako da s povijanjem glave in dajanjem napotkov nisem imel težav. Še predobro sta me povezala, ko sem nato šel ven, sem začutil, da je preveza pretesna. Iz jame sem prišel hitro, izkušnje s prepenjanjem so naredile svoje. Pred jama se mi je zvrtilo in moral sem se usesti, nekdo mi je pomagal zrahljati prevezo.

Medtem je iz sosednje jame (Mravlji dol) prišla druga ekipa, prihiteli so tudi ostali na čelu z Maticem, ki so iskali vhode v okolici. Po kratkem posvetu smo se odločili poklicati heli-

kopter GRS. Ta je prispel nedolgo za tem in me odpeljal do Jesenic. Med spustom do bolnišnice se je rana na jeziku, ki se je vmes že strdila, zaradi spremembe zračnega pritiska odločila reči še zadnjo besedo. Krvavitev smo ustavili z robčkom. Na Jesenicah so mi rano na glavi zašili, tista na jeziku se je kmalu zacellila sama, rezultati rentgena

Draga, danes me ne bo domov. Foto: Jure Bevc

in CT so bili negativni in po eni noči opazovanja so me izpustili domov. Na poti v dolino sta me prišla (precej zaskrbljeno) obiskat Blaž in Cyril in mi prinesla pozdrave vseh ostalih. Na koncu sem od vsega skupaj odnesel novo čelado in majhno brazgotino na lasišču.

Kaj smo se iz vsega tega naučili? Lekcij je kar nekaj. V jamah, ki so relativno nove, je verjetnost padajočega kamenja precejšnja. Zato ne stojmo pod vpadnicami in se raje skrijmo, če je le možno. Tudi pri manevrih na vrvi bodimo pazljivi, da ne odkrušimo kakega projektila. Sicer nismo uspeli nikoli identificirati točno tistega kamna, ki mi je padel na glavo, a glede na ne preveč hude posledice ni mogel biti ravno gromozanski. Ocenjujem, da je šlo za skalo, težko

kakšen kilogram. Padla je z enajstih metrov, posledice na čeladi so bile sicer vidne, a ne pretresljive. Čelada se je pod silo kamna vbočila dovolj, da je prišla v kontakt z lobanjo, kjer je nastala poškodba. Hkrati sem si ob udarcu pošteno pregriznil jezik.

Čelada, ki sem jo takrat uporabljal, je bila Petzl Ecrin Best, torej delavskošportna izvedba slavne Ecrin Roc. Stara je bila vsaj 10 let, verjetno še več, točne starosti nismo uspeli ugotoviti. Za razliko od modernih čelad je popolnoma brez stiroporja, ki ublaži sunke pri udarcih. Morda bi novejša čelada še zmanjšala posledice. Tako kljub kulturnemu statusu Ecrin čelad svetujem njihovim uporabnikom, da jih počasi zamenjajo za kaj modernejšega.

V jami nismo imeli prve pomoči – pustili smo jo pred vhodom. Zaradi relativne neznatnosti poškodbe in ker je bil Cyril že praktično na izhodu to ni imelo odločilne vloge, a če bi šlo za kaj hujšega, bi lahko bilo tudi tistih nekaj dodatnih minut odločilnih. Tudi v čurke naj se torej nosi prvo pomoč, ki pa jo moramo znati tudi uporabljati.

Na koncu se je vse dobro izšlo, v jame sem se vrnil tri tedne kasneje in kakšnih dolgotrajnih posledic, razen morda nekoliko povečane previdnosti, nimam. V želji, da bo nesreč čim manj, sploh tistih z resnejšimi izidi, pa torej: pozornost navzgor in navzdol, moderne čelade in prva pomoč vedno s sabo. |

Matic Di Batista

SKALA V HUDEM VRŠIČU

Desetega oktobra smo se Špela, Nika, Vid in jaz pridružili Mršku na akciji v Hudi Vršič. Odhod iz Ljubljane je bil relativno pozen in tako smo bili pri vходу pozno zvečer, po sicer ne tako zelo zahtevni hoji, saj nismo imeli veliko robe

za v jamo. Tudi po jami je šlo relativno hitro in enostavno, saj so nam prasice polnile le velike spalne vreče, ki smo jih nesli na bivake. Nekje na globini 600 m sem se delno zamišljen, delno na avtopilotu, premikal preko večjih zloženih skal po vodoravnem delu, ki jih je v tej jami kar precej. Celo neka vrv je bila napeljana, ki pa je izgledala, kot da je le za pomoč. Posledično tudi popkovine nisem vpel. No, v tistem trenutku se je velika skala, kakih 100 kg, odločila, da je zdržala dovolj prometa in je padla. Z njo sem za trenutek padel tudi sam, a se takoj ujel. Le noge nisem pravi čas potegnil nazaj. Skala se je odbila in k steni stisnila mojo nogo, nato pa padla kaka 2 m nižje. Sunek je bil dovolj hiter in močan, da je strgalo dve nogavici ter kožo. Škorenj je ostal cel. Med kletjem sem preizkušal, če me noga še drži, bolečina je bila, a verjetno zaradi trme precej manjša kot v resnici. Zato sem se odločil, da grem naprej do bivaka na -800 m. Ostali verjetno niso vzeli za mar preklinjanja. Ko smo prišli do bivaka, sem snel vse z noge in situacija ni bila tako rožnata, kot moje desno stopalo. Po nekaj hlajenja smo šli spat in zaključili burno debato o tem ali grem lahko naslednji dan ven sam ali ne. No, debata se je drugo jutro nadaljevala in Nika se je na koncu žrtvovala, da me je pospremila iz jame. Ostali so nadaljevali s planom in šli raziskovat spodnje dele

jame. Z Niko sva pot do izhoda opravila v dveh dneh. Bila sva sicer precej hitra, a zaradi poznega prihoda na bivak prvi dan sva štartala zelo pozno in bi verjetno ven prišla spet ponoči. Zato sva spala na bivaku na -400 m. Od tam pa ven in v dolino, na Jesenice slikat.

Na urgenci so me najprej prestrašili, da je zadeva skoraj sigurno zlomljena, po slikanju pa hitro odpustili, češ da je vse OK. No, po prvem pivu sem prejel obvestilo po Facebook Messengerju, naj se nemudoma vrnem v bolnišnico, saj sumijo na počeno kost. Dobil sem za en teden longeto, potem so pa sum zopet ovrgli. Danes, štiri mesece kasneje, je bolečina še vedno prisotna, del podplata je omrtvičen in dolgo žimarjenje se čuti še kak dan ali dva.

Bi lahko nesrečo preprečil? Morda. Najverjetneje pa ne. Skala je bila poznana rednim obiskovalcem jame in se je od vekomaj premikala. Vsi so stopali po njej, pa ni hotela pasti. Takrat pa je. Če ura ne bi bila tako pozna, če bi bil bolj naspan, bi še vedno stopil na isto skalo. Če bi se vpel s popkovino na »prečko«, bi padel ravno tako globoko (pa bi se vseeno moral). Edino kar bi lahko rešilo nogo pred skalo je, da bi jo povlekel nazaj v tistem trenutku. Pa še to vprašanje, če bi bilo mogoče. |

Diagnoza: nekroza. Foto: Matic Di Batista